

Марта Маркоска

Сите притоки
се слеваат
во моето корито

Марта Маркоска е родена на 29.06.1981 година, во Скопје.

Дипломирала на Катедрата за Општа и компаративна книжевност, на филолошкиот факултет во Скопје.

Досега објавувала текстови на електронскиот конкурс за литература, *Електролит*, во списанијата *Маргина* и *Книжевно житие*, а нејзините раскази се објавени и во збирката *Зборник на поезија и кратка проза на младите од просторите на поранешна Југославија*. Пишувала рецензии за филмови и текстови од областа на културата на неколку интернет портали. Музички илустрирала неколку документарни филмови, а е автор и на два мултимедијални перформанси. Активно е посветена на музиката, како перкусионист во музичкиот состав *Josephine's Suspenders*.

Сите притоки се слеваат во моето корито е нејзина прва поетска збирка.

TEMPLUM

Уредник на едицијата: Никола Гелевски
Уредник: Владимир Јанковски
Графичко уредување и дизајн: Точка™
Цртеж на корица: Марта Маркоска

Темплум, адреса:
Климент Охридски 15, 1000 Скопје

www.templum.com.mk
templum@t-home.com

CIP – Каталогизација во публикација;
Народна и универзитетска библиотека
„Климент Охридски“, Скопје

821.163.3-1

МАРКОСКА, Марта

Сите притоки се слеваат во моето корито:
поезија / Марта Маркоска; - Скопје : Темплум, 2009.
- 79 стр.; 18,5 см.

ISBN 978-9989-189-54-8
COBISS.MK - ID 76730122

Марта Маркоска

СИТЕ ПРИТОКИ
СЕ СЛЕВААТ ВО
МОЕТО КОРИТО

поезија

ТЕМПЛУМ
Скопје, 2009

*Можеби не видов сè
што требаше да видам
но она што не требаше
верувајте ми - бидна!*

12.02.2002

ПОБЕДИ
БЕЗ
УТРЕШНИНА

(БЕЗ) ПЕРСПЕКТИВИ

Сонив или на јаве си велам:
– засрами се смртна душо
што гордо чекориш овде
исчисти ја барем дамкава
совест што со поглед стрела
а со одвратност ја гледаш
дури јас на дново седам и си редам
спомени за оние малкумина
со чест запретани в беда
во занес опиени од лажна бесмртност
– Бес и смртност има само
не вознес и повисоко битисување
бичување и омаловажување
раскрсници без знаци за делување
грешки без можност за простување
дивини што бараат скротување
И нема крај на овој сон сонување...

– Остави простор пред заминување
за оние што по тебе доаѓаат
да докажат дека заслужно се раѓаат

2002

ПОГЛЕД ВО ДАЛЕЧИНА

Полето врело клокоти
под ова црвено небо
птицата чудно цвркоти
крај еден овенат шебој
ноќта необично глува
за оваа доба од годината
гората пеколно сува
една звезда од небо е скината

Еј ти усто зината
во нас пленот што го препозна
животот вреќа е скината
со староста тоа го дознав

2002

НЕ БИЛО СУДЕНО

Којзнае можеби еден ден
станувајќи рано в зори
ќе бидеш сведок на некој
неверојатен настан кој решил да се случи
за токму тебе да те направи славен
а ти суетен поет кој дотогаш
само за природа си пеел
и мислел дека си главен
неверувајќи им на своите очи
ќе ги затвориш кепенците
од куќните одамна дотраени прозори
и нишајќи со главата во негодување
на она што пред тебе животот го точи
длабоко ќе воздивнеш велејќи:
– одамна заминаа моите возови

2006

ПОБЕДИ БЕЗ УТРЕШНИНА

☞ На Пол Елијар

Еден ден, можеби Утре
ќе сетиш белег мал на твоето
Лито, истрошено тело
И ако си мислел дека пророк си бил
Дека си некој си Лутер
Или дека победи, битки извојува
Бедник си, знаеш, не си за лутење
Или мислеше Троја – твоја ќе биде?
Па зарем нели виде
дека секоја победа е Пирова?
и дека свер – сиров е веков Сиде?
И Лир ко тебе мислел
па немир сеел кај идел
Мислиш дека ти си Тој
– Големиот лидер?
Што овој Свет чека да го спаси
Краси се само со својте пердуви
Не биди фарисеј лесноверен
Не гледаш? Луѓето учат да се глуви
Мерачот на времето
само во тебе е вперен
Во некои други Светови по тебе
можеби нешто ќе е сменето
Порасни, созреј и не сонувај
Остави ме мене

Вистината погледни ја в очи
Живеј ја оваа овдешнина
Сите победи се лаги, загубено време
– Загубена утрешнина!

2006

СТАНИЦИ ВО БЕСПАЌЕТО

Љубопитен поглед
низ клучалка сирка
Звуци што ме потсетуваат
на една дамнешна свирка
Ренесанса и Барок
во учебник со илустрации
Птици и чкртаници разни гледам
– опадната креативност
душава ми ја дразни

Празни зборови празна палета
Пораз на мојата неоправдана суета
Бог, мислев друга судба ми креира
Но играм впрочем како што ми свират
Си честитам
– постигнав судбина на марионета

2006

КРАЈОТ НА ЗБОРОТ

Денес го замолив Превер
само малку да ме одмени
или да украдам барем од неговиот гениј
Но зборот кој плени не доаѓа лесно
Заглавен в челуста на мојот свер
Не излегува низ грлово тесно
А јас кутриот волонтер
Несреќен ко осамен солитер
Прогонет ко декадентен Бодлер
Корисно сакав да направам нешто...

Полека ја одгатнувам мојата мака
Додека залудно букви си штракам
(Дури и луѓето кои ги сакав
Љубовта моја ја сметаа за млака)

Неможејќи вечно да се убедуваме
(Јас и зборот понизно се помиривме)
– Грда судбина си пресудуваме

2008

САТОРИ

Додека други го живеат животот
Јас го теоретизирам
Го оградувам
Го тероризирам
Се препнувам од него
Го канонизирам
Го филтрирам и проучувам
Го анализирам
А потоа нестигнувајќи никаде
До никакво откритие и заклучок
Го синтетизирам
За да можат утре
Моите деца
Да го почнат овој процес одново
Кутрите тие!

2007

ДОГМА

Живеејќи некаде во меѓупростор, меѓувреме
Во вечен злостор, во под тешко бреме
Незабележан, ситен, дребен
Дал во орда, дал во племе
Во пејсаж не овоземен...

Живеејќи буден кој вечно дреме
Бесплезен ко неоплодено семе
Имам ли јас некое СЕБЕ?!

2008

ЗЕМИ ИЛИ ОСТАВИ

Во животот има две алтернации
Она што го одбираш и она што го одбиваш
Сакаш чини метоними или алитерации
Двојно губиш одошто добиваш
И да се во право твоите аргументации
Одлучи цврсто кон што се пробиваш
Напати потклекнуваш и на најмали провокации
И ако во вистинско време не лобираш
Попусти се твоите нестварни манипулации
Попусто се браниш, попусто се опираш
Бидејќи животот нужно те злоставил
Велејќи ти: земи или остави!

2008

КАПИТУЛАЦИЈА

Кога почна да не ми се живее
Сфатив дека сè уште не сум се родила
Кога ми се смачи од зборување
Сфатив дека не знам ни да гугам
Кога ми здодеаја луѓето и гужвите
Сфатив дека всушност сум длабоко осамена
Кога решив да променам сè
Веќе беше доцна!

2008

МАЈЧИНСКИ СОВЕТ

А што ли си мислевте предци наши
Дека сите ќе станете коџобаши?
Дека ќе жнеете тоа што сеете?
Не ви беше доста да беснеете?
Ни товаривте на врат брегови – бремиња
– За сите идни времиња!
Во името на сите свети племиња
Се колнам – ова се денови луди
Дете мое неродено и неименувано
Пред да бидеш каменувано
Сакам да знаеш и да не те чуди
Оти подобро се живее во блуд
Отколку во заблуди!

2008

МУДРО ИТАЈ

Итај право кон Сонцето
Зауздај ги кочиите на Фаетон
Итај право кон мудроста
Совладај ја филозофијата на Платон
Итај право кон родољубието
Следи ги делата на Катон
Итај право кон музиката
Сакај ја песната на Шпато
Итај право кон стратегијата
Проучи ја реториката на шахот
Не итај право кон бездната
Одбиј ја трезно религијата на Ех(нато)он

2008

ВО ПАЗУВИТЕ
НА ЕДНО
БЕССОНО УТРО

НАИВА

Вчеравечер уште беше рано
Низ калдрми тргнав пеш по градот
Та здогледав едно купче збрано
Деца, кај цртаат плочка
Недалеку од плоштадот

Ме понесе патот кон чаршија
На мостот лошо реконструиран
Човек ко мене пензиониран
со жената стојат од каршија
Ги поздравив и ми возвратија
А кучиња скитници пријателски
До следниот мост ме испратија

Тук одеднаш пред себе гледам
Не знам чинка ил стварност беше
Сликари платна оптегнале сегде
Пејзажи красни пред очи се шират
Љубопитна толпа крај себе збираат
Разно-разни вешти портрети, па
Забавувачи со марионети
овде-онде тезги со секакви книги
Аристотел, Набоков, Сартр
Чиниш си на Мон Мартр.

Но в утрини мошне рано
Тргувајќи пеш кон градот
Чувство мрачно во мене се збрало
Лажен призрак вчерашното било
Сето волшебство од вчера се скрило
Нигде човек, толпа на плоштадот
Никому ни добро утро, ни здраво
Нигде луѓе со марионети
Нигде сликари, ниту портрети
Ниту какви било други марифети
Само тажен, тажен изглед на градот.

2005

ВО ПАЗУВИТЕ НА ЕДНО БЕССОНО УТРО

Во пазувите на ова бессоно утро
Во падините на рајот вечен
Жена метузалеми стара ми прорече:
Кај што река има, таму тече
Крвта на твоите незнајни предци
А кај ќе видиш санта, глечер
Таму нема вера, таму нема светци
Тук кон зло те тера лик нечовечен
И тој ќе зине муцка клета
Вели – малку ли се трите Света?

Не знам каква лага ил вистина крие
Во овија зборој жежок вриеж?
Поарно ти е в котел да си пикнат
Во страшен крик гревовите да рикнат
Ако моќ пак имаш тоа да го спречиш
Вели – стори нешто, нешто речи
Ак и тоа сметаш залудно го чиниш
Малку ќе се сите вистини
Осмели се прашај какво значење се скрило
Дал тоа јаве ќе е ил само си сонил
Кој се тие доволни Три Света
И зошто за нив приказни се плетат?

(Тоа е чуената земјина поделба
Кој не знае божја казна го чека
А кој премногу знае ќе пати дури три века)

Ако спремен ти си да признаеш вина
штом гревови те стигнаа од кармата
Сè што речеш ил помислиш не стивнува
Тук, останува, тлее во вечната правда
Не порекнувај оти дур в идни животи ќе страдаш

Не се шегувам, не, ова не е никаква парада
На хирови и суети, туку уште од доба стара
Рекле така ќе биде и секој ак не му се свиде
Може друга улога да избере на овој терен
Што не значи дека друг гајле ќе му бере
Ниту дека ќе остане до крај верен
На својата кауза, ако си земе пауза.
Вечната клетва секогаш ќе те стигне
Во секое време, низ животи многу
Одлучи понизен да бидеш пред Свјатоме Богу
И секогаш во предност пред другите ќе идеш
Ќе бидеш признат, ќе бидеш свиден
Ќе бидеш благословен и можеби некој иден
Наш спасител, месија пратен
Од народот свој по барање вратен
Нови надежи да донесе во земјата ветена
Неомеѓена, единствена, осветена!

2008

ПРЕКОР КОН МАЛОДУШНОСТА

Погледнете и во очи на осамата
Погледнете ги слабоста и мааната
Посакајте ги совеста и доблеста
Не е животот чаура тесна
Ниту енигма за вас прелесна
Улогата ваша никогаш до крај не е доиграна
Не поклонувајте се пред време
Завесата се уште не е спуштена
Сè уште не сте спремен
Да чекорите без трема
Да излезете од закоравената лушпа
Во која со векови се дреме...

Запознај ја вистинската природа божја
Обој ја срцевината на твојата рожба
Во колорит што ќе ти донесе покој
Во зрак светлина за вечен покој

2008

ОДАМНА ЗАПОЧНАТ РАЗГОВОР

... Погледни ме веднаш сенко моја
што така немо си седиш
и залудно ме следиш
Не заборавај сенко, си втора
по судбина, после мене
А мора, мора да си наследила
барем нешто од она што јас вешто
некогаш го правев
а ветерот го однесе за навек
Побарај ме сега види
Во мојот дневник
Дали јас некогаш те славав
и оставив аманет
да продолжиш по мојот пат
Заборавај засекогаш на моите патила
Извини за она што некогаш те мамев
Врати ми сега, ако не си ми вратила
Единствено сега можам
Од денес па за навек
цолза да сронам
за сè во животот
што не сум сфатила
Ако, некогаш утре
ја здогледам пак твојата трага
што мирно ме следи
прикриена, но драга
кутроту твое суштество
што не знае за тага

нема да забележи
дека љубовта наша
е веќе остарена
Заб бел лежи, го бележи
Времето и злото
А бремето тежи во ова бремено утро
што тебе те раѓа
за појасно да видиш
– она што вчера било
засекогаш во заборав паѓа
А она што денес не си
те молам биди...

Покажи пркос на врскава откината
мината е твојата улога овде
страшна е оваа пештера зината
За тебе сенко е друго време
каде нема патење
каде нема бreme
каде има светлина
и живот земен.

2002

ПОГРЕШНА ИДЕОЛОГИЈА

Посакуваш да лебдиш
во бестежинска состојба
во безвреме, бесрамно опстојување...
Не стој со тој поглед упатен кон мене
– *ibi patria ubi bene*
Признај го тоа патриотско чувство...
Чув, не можеш од мене да скриеш
те издаде нечие присуство:
дека побрзо ќе гниеш од сите
кои со тебе беа, а не го признаа твојот удел
Иако во дните страв беше влеал
успеа да го земеш само она што фаволот го
нудел...

2006

ВО НОЌ КАКВА ШТО Е ОВАА...

Во ноќ токму каква што е оваа
Нечија мајка крај прозорец седната
осамена, тажна, остарена, сведната
мрмори нешто, тажно си реди
кој да разбере, што ли навестува?
светулка една во кошот се вгнездува
без да сети дека пајакот будно следи
(А што ли ќе сменеше да знаеше?)
Дал може настаните со ред да ги пререди?
Секоја вечер сè исто си траеше
По навика стекната и без да се сети
Животот и врви, споменот му штети
Можеби мисли дека некому се свети?

На Пол Елијар

Во ноќ каква што е оваа
Во ноќ каква што е овдешнава
Денешнава ноќ ви велам е посебна
по сенката што зад себе ја остава
простава моја силуета
На мост што дава
перспектива погрешна
Мојата кауза денеска е света!
Решена да одам напред по секоја цена
На полна месечина
Во последна мена
На моето присуство
му нема смена, знаеш и сам

А долу под мостот
валкана река тече без срам
Упатувам поглед да проверам
дали чека на нашата судбинска средба
Мерам, премерувам, двапати мери
Еднаш скокај
Нашево некогаш немаше споредба
Минаа годините кога заљубени мислевме
дека овде е вечноста овде е рај
По силата на гравитацијата
понесена дознавам дека
овде всушност е нашиот крај

2005

СОНИВ СОН

Во блесокот на полната месечина
По патот на вечната далечина
Во сонот што со јаве се кити
Восхит незнаен од неправда штити
Сити се оние што не глодаат туѓо месо
Од коска до коска
Од рез до рез
Питоми луѓе со смисла и без
Во занес од воздух опиени
Гласни воздишки и мирис
на млека од гради излиени
Вени од кои страста
води од ек во ек
Одек во векот разјарен крвожеден...

Но О, тело зар е еден Оној
Кој нам - толку многу
задоволства ни дарил...
Од ден на ден, во очај што водат
И каде одиш ти и каде другите одат
А каде мислата го губи својот пат?

(В Мрак, в маглини, в пеплишта ил в Ад...)

Сплоти се во едното
Космосот е твојот вечен дом
а комосот тажачка што ја практикуваш

Весели се, живеј, не стивнувај!
Варуна е твојот спасител сега
Нека не бега самосвеста
од твоето измачено тело
Не е нова веста дека
ништо не е сосема бело
Митра ти што правдини делиш
за секого исто
Биди ми водич
на моето несвесно Јас
Ти кој ја познаваш магијата на духот
Во дослук со мојот ум
Всади ми почит
Во очи со вистината
Порази ја мојата дивина
Длабочина во плитката совест всади
О, Мајавади, вие сте мојата неисцрпна
филозофија
О, Софија, биди ми приказ за реалното
и не измачувај ме со идеалното
Скромност подели за нас грешните
Во дните на покајување искористи ја нашата
слабост
Ние овдешниве не прифаќаеме совет
Казни нè!

Но празник е!
Понуди ни подобар вовед
Во новото, во стварноста
Спаси не од маргините
Речи – доста!

Ти безобзирна сило
што дивееш во височините
што врзуваш облаци
и одврзуваш јазли
Порасни!
Порасни во утробата
на тоа бремено утро
Истури го сјајот врз синевината
Разбуди го ова дете кутро
што моли за изгрејсонце
Прошири ја виделината
ти – Кама Сутро
Пренеси им знаење на грешните
Облагороди ги овдешните!
Со силата на своето мото
си поигруваш со судбините
ги сотираш невестините..

О, месечино, светло на мојата душа
не искушувај ме
зашто почнав да слушам
и она што
не треба да се чуе...
И видикот го проширив за и другите да видат
дека не може така лесно
од небидници – да бидат!

За сите луѓе и не-луѓе
под овој свод – не играјте си Господ!
Никој не се жртвува во името на другиот
ако нема свои цели – НЕЛИ?!

2002

КОГА ВОЗБУДАТА РАСТЕ И УМИРА

Кога возбудата расте и умира
Ко комета што во орбита влегува
И допирот на воздухот ја претвора во
илузија

Така срцето во петици слегува
Кога глумиш дека се шегуваш
А знам што во мислите криеш
Кога очите отворени мамат дека спиеш
Кога смешкајќи се дланки триеш – кобно

Посакувам да ти ветам бесрамнику
Штом студен здив твој сетам
Секој мој стих повикува на двобој
Мунковски испиен блед лику
И ќе го вплетам во тебе знај
Ко игла со која Дервишот
Ја докажува моќта на потсвеста
Гласно во овој миг велама – Иш
Искреноста е мудрата сестра
Направи трик – исчезни
Да го почнеме од почеток нашиот крај

2007

ПОЧЕТОК НА ЕДНА ВИСТИНА

Сокриена сензуалност
Рафинирана еруптивност
Во звуците на една џез мелодија
Се раѓа, умира и воскреснува
Сака да направи пресврт
Во животите на оние како нас
Кои зачмаеле во монотонија
Во меланхолија
Во безидејност
Во безцел
Во бездејство
Во безумие
Во безбоштво
Во бесмисленост
Во безживотност
Во бессознание
Во бескрупулозност
Секој во својата несовршеност
Продолжува да верува дека
Работи
Создава
Љуби
Постои
Зачекорен со наведната глава
Не подзапирајќи ни за момент
Да се запраша
Да погледне

Да спознае
Една вистина
Која не толку длабоко сокриена
Искрено чека да ни погледне в очи

2008

ПОСЕГНАВ ПО СВЕТОВИ ДРУГИ

Занемено, жмиркам, дремам
Под мене тепих од ранки рози
Мечтаам да видам уште едно сонце
Два паралелни универзума во осмози
Свет како нашиот, само посовршен
И овој пејзаж, питорескен недовршен
И овој в тревата на штурците шум
И оваа роза со трн да ме боцне
Ќе треба
За да излезам од сопствената пародија
За да излезам од сопствениот ум!

2008

МРТВА ПРИРОДА

Одајата празна, а диванот ветвен
Во пролет рана, со мирис летен
Мислите мои – меланхолични звуци
Душата моја – свекот на прапорци
Во очи си гледам качунка бела
Мечтите мои – друга јас ги зела
Делата мои пајакова мрежа ги вплела.

2008

МАЛКУ УТЕХА

Нурни во внатрешноста на сопствената урна
Ќе видиш животец в куп собран
Помалку вреден небаре грашок зрна
Засрамен од вистината, со опаш подбран
Погледни уште еднаш каде си втурнат,
В одајче тесно, студено, мрачно
Ништожно зар не, сознание мачно
Но она што ќе ја одржи надежта бурна
Читај го право оти е многузначно:

– Од еден живот во некој друг идеш
Самсарата ечи со чудни звуци
Ако имаш среќа сакан да бидеш
За тебе ќе зборат и твоите правнуци

2007

МУДРОСТА НА ВРАБЕЦОТ

На врвот на разлистената крошна
Врабецот брсти безброј искуства
Јас си брстам една вкусна овошка
Врабецот не мисли на снагата трошна
Ниту на можните латентни зла
Мислам помудар од мене ќе е – блазе нему
А тој пак може си вели – оваа ќе е без ум!

2008

НЕИЗВЕСТНОСТ

Седам и квачам
дури и не знам
Дали ќе е ова уште еден
Циркус Принтипрам*
И дали ќе се испили беден
или вреден стих
од ова што се мачам
доцна во ноќта – ѓупка
кога напрегам гради
и срцето тихо тупка
во оклоп од коски
А мојата душа расчленета
Ко Лајбницовите Монади
Моли:

– наслони се стиху на моите мисли
ко дете на мајчини боски

2008

РАЗМИСЛУВАМ ЗА....

За многуте загубени лета
За многуте загубени зими
За почвата прадедовска света
За неуспешните стихови и рими
За параваните на заблудите
За несреќните и понижените
За премудрите и лудите
За неписмените и просветените
За обичните и чудните
За многуте лаги ветени
За молчеливите и кудните
За цветовите во коси вpletени
За деновите што ближат судни
За зборови неисполнети а ветени
За чесните и блудните
За спомените изветвени
За надевањата залудни
За наследниците недоветни
За очекувањата скудни
За соништа во ноќите летни
За тебе во зелен мундир
За пролетните пољани цветни
За полжавот што по дожд се буди
За милозвучните кларинети
За мрзеливиот и оној што се труди
За славните химни и сонети
За оној што љубов ќе понуди

За старите ковани монети
За оној што неправедно суди
За луѓето – марионети
За констелациите чудни
За сладоледи во корнети...

2008

ТАЛКАЧ

Талкач во мојата непроодна душа
Си Ти
Незгаслива жега, пеколна суша
Си Ти
Како солзи што в грло ме гушат
Си Ти
Како цвет на крајпатна дива круша
Си Ти
Како тихо ехо што в мисли го слушам
Како вител спомени што ме рушат

Граблива птицо плашливо молам
– твојте номадски крилја ги свиј!

2008

ЏЕЗ МОТИВИ

Уживајќи во звуци на фуриозен џез
Задоволно подголтувајќи кафе
Наместо блутникав чај од бел слез
Откривам – за долг живот е марифет.

ЏЕЗ ЕКСПРЕСИЈА

Трио труби и тромбони
Квартет конги и контрабаси
Караван што звучи како звездени кочии
Секстет подобар од секс тет-а-тет
Септет, седум серафини творат
Октет, октобани, плус хора
Можат да ми позавидат и кралските двори!

2008

ГВАЖ

Сртови стрмни
Кај и да погледнам
Друмови црни
Главата ја веднам
Шуми непроодни
Се плашам да мислам
Ширини сводни
Дозволете
со мудроста – Да блиснам!

2007

А ЗОШТО НЕ ДЕНЕС?!

ЈАС: Зошто сум овде и зошто токму сега?
Зошто не е утре и зошто не во Вегас?

СУДБИНАТА: Ќе ти речам само едно:
– од мене не се бега!

ЈАС: Не верувам во тебе судбино, што
себе се сметаш за главна. Јас сум разумна
личност и нема да те направам славна!

СУДБИНАТА: Едно сум сигурна – за љубов ти,
душа би дала – Чудна е човечката сорта.
Можам да ти помогнам или да направам да
страдаш. Избирај брзо, зашто уште веднаш
ќе те натерам да чукнеш на мојата порта!

ЈАС: Не биди будала и смешна, јас се дружам
со надежта што тебе те смета за грешна!

СУДБИНАТА: Надежта не може да ти го даде
она што можам јас, ти не веруваш во мене,
но јас ти нудам спас!

РАСКАЖУВАЧОТ: Во ваквиот разговор се вмеша
необичен глас:

НАДЕЖТА: Дали ти судбино, душману на
човечкиот род, го оспоруваш моето постоење
и дали оспоруваш дека кога човекот го крои
животот – го учи моето кроење?

СУДБИНАТА: Ти си само заблуда што го мати
човековиот ум. Ако продолжи да верува во
тебе, ќе го насочиш на погрешен друм!

НАДЕЖТА: И ти си ми некаква сила судбино,
го тераш човека да се откаже од сè што
му е мило и да посегне по милиот живот
свој. Неговата верба во тебе го прави да
се чувствува несреќен и тажен, а само
помислата дека јас постојам го прави и
среќен и важен!

РАСКАЖУВАЧОТ: На ваквиот разговор му
немаше крај, но ова е апел до читателот,
Мечтателот го загуби својот замислен рај.
Затоа овде настапува мојот глас и те
насочува кон спас!

– Дозволи и на надежта да завладее со
судбината
Дозволи му на умот да ја скроти дивината
Дозволи им на хоризонтите да ја стеснат
ширината
Дозволи и на љубовта да ја надживее
иднината!

2000

ПОРАНЕШНИ ОПСЕСИИ

НЕКОГАШ ЗНАЕВ...

Знаев една малечка
Меѓу ѕвездите сакаше да е
Да се вивне в небо
За да сјае без да стивне
Знаев едно гулапче
Меѓу орлите сакаше да е
И глувче знаев што сакаше да лае...
Знаев едно глуварче
меѓу розите сакаше да е
И во нечиј дом убавина да внесе
Неговите мечти ветерот ги разнесе...

1997

КОГА БИ БИЛО...

Ако она што требало да биде, беше
– јас ќе бев самовила,
а ти дете Голомеше.

Ако она што требало да биде, беше
– јас ќе бев блудница,
а ти чист и безгрешен.

Ако она што требало да биде, беше
– јас ќе бев искушение,
а ти за строгости решен.

Ако она што требало да биде, беше
– јас ќе бев поет,
а ти само, стих згрешен.

2002

НИЕ ДВЕТЕ

Ој ти дете, горско дете
По ливади ти што трчаш
Разгазуваш килим цветен
Не сетуваш старска срџба

Јас пак чекам тебе дома
Да разведриш душа стара
Да потсетиш тажна мома
На младоста што ја бара

Загубила дете таа
Од јадови пуста надеж
И живот и така мина
За други си душа даде

Ој ти дете мало диво
Што ми лач во очи носиш
Потсети ме што е живот
Што правила вечно коси.

ОБРАЌАЊЕ

Сфати го како ти е мило
Она што јас исповед го нарекувам
Но не за да ти биде криво
За она што досега било незауздано, диво
Бидејќи, секогаш ќе биде.
Мислам, воочи јасно, самата виде
Во какво сиво се обоил овој наш свет
што проклет, го градевме
и живот ќе дадевме
за сè да биде светло и фино

Многу лета изминаа оттогаш
Некои незаборавно, некои брзо, некои бавно,
И ниту еднаш не почувствував вина
А сега...
Сега жалам, но не за минатото
И не за себе, туку за тоа што сенка стана
А душата твоја маѓепсана
Го напушти единствениот сојузник
Со кој војувавме против сите
Лилипутанец или Пуританец стана
За да ги прочисти ли дните минати?
За да ги прочисти гревовите остинати?
За да ги промени ставовите потчинети?

Жалам што не истраја во сонот
поставен пред многу искушенија
Го напушти тронот што водеше
во повисоки неба и бденија
Си постави пониски устроенија
Полесни за остварување
А твоето верување?!

Луѓето спијат за убаво да сонуваат
Тешко е да се биде буден, знам
Во овој живот заблуди од ден на ден
Секој си заминува страден – зарем не?
Твое е да избереш кон што ќе целиш
И ако погрешно те насочив – жалам
Секој го избира својот пат, но....
Не заборвај со кого што можеш да делиш!

На крајот најважно е што останува за фалење
Моево, очигледно било само будалење

Жалам што те вовлеков во предградијата мои
Ризично е знам
Неизвесно е знам
Жалам што не можам пуританец да станам
Жалам што секогаш ќе останам воин!

1997

ПРОСИРЕН СВЕТ

Те погледнав свету
И мрачен ти беше (божем погрешен)
Црно на бело крстозбор решен
Кон светлина божем почна да идеш
Но рабови тенки, кршлива рамка
И овде-онде-пак црна дамка
Те допрев потоа за сигурна да бидам
Дали по патекава мека и тенка
Можам воопшто на кај тебе да идам
Или мене само така ми се виде
А по текот твој и други видов нешта
Девојка невешта по истиот пат
Со мисли во облаци чекори кон Ад
Со допир стаклен и смирен поглед
Ко кукавица птица в незнаен лет
А зад неа: надзирам јас со двоглед:
– гледам кристално јасно низ овој просирен
свет!

2001

ГРОТЕСКНА СУДБИНА

☞ На Данил Хармс

Како продавач на јајца,
на овдешниот, маалски пазар,
беше застанат овој човек,
(сам и еден, а небаре двајца)
крупен, строен беше Лазар.

Чекаше нешто, а отсутен беше,
решен да не го забележи никој,
стегнат в едно вентилационо тесно,
божем слаб, а двојно дебел.

А потоа од мирно стоење
одеднаш почна да трча:
и бегаше и бегаше Лазар,
глумеше непостоење,
ни малку свесен дека
на околината ѝ пречи:
неговото движење,
неговото стоење,
неговото дишење
и постоење.

И кога клечи е многу голем,
и тежи, и пречи тоа купче
што зафаќа место,
небаре в заб заглавено тесто.

2001

НЕОПЕАНА ШИШАРКА

една ноќ во пусти маки
барајќи излез од непознат предел
мустаќи нечи и гледам густи
таинствен во мракот
некој беше седел

се присетив тогаш почнав
да опевам една падната шишарка
постапката не беше умешна, точна
се премислив веднаш
песната ја ишаркав.

2001

ШЕПОТ ПО ВОДЕЊЕ ЛЉУБОВ

Вака според мене изгледа рајот
Јас сум голем мечтател и сонувач
Будно сетам се ближиме кон крајот
– но не мисли – остани додворувач

Пред вечноста наша да стане пекол
не стивнувај, беснеј, дивеј по веков
Мојот Хемингвеј одлучно би рекол
Бијте камбани в громогласен екот!

Имам амбиција голема колку мојата љубов
– но бескорисна колку моето незнаење.

1997

АЛТРУИСТ

Нека биде ова твое созвездие
Посветло од другите во редот
Рекоа трите наречници, вражаа тие
Меѓу нив и едно старче, набрчкано, седо..
– Чедо ти си единствен и ќе бидеш...
од светлина создаден, во висини идеш...

Триесет навршив ете...
Ми велеа сите
Ист си ко дедо ти
Вистинољубив, чист
Така ми поминаа годините, дните
– Во утеха дека сум бил алтруист!

1999

ПРОБЛЕМ СО ИДЕНТИТЕТОТ

Бог беше секогаш честив и праведен
Неговиот збор никогаш заведен
За никакво зло не беше набеден
И така сè до денес кога мојот Бог ми рече:
“Те молам никогаш не сметај ме за демагог”

1997

ПРАШАЊЕ НА ВРЕДНОСТ

Ги прашав:

Што мислите за Лорка
Шпанецот кој од песните солзи лее
ја опева љубовта горка
на младичот серенади што пеел?

А си чула ли - ми велат
дека кај нас гостува диџеј познат
Појди флаери се делат
па веќе целиот град дозна

Ги прашав:

Што мислите
колку човек знаење треба да има
за пирамида да направи една?
Или како Ван Гог насликува зима
и колку е таа инспирација вредна?

А си чула ли - ми велат
за најновиот вирус на компјутер?
Фајловите во древен Египет се селат
а излезе и новиот скутер

Ги прашав:

Па добро
барем Мартин Лутер е по ваша мера?
Од каде неговото големо дело?
Дали тоа нешто од внатре го тера
или е сè толку едноставно црно-бело?

А си чула ли - ми велат:
– едноставна е само вистината
и ќе ти ја кажеме цела
Ме оставија со уста подзината:
моево анахронизам било –
тема одамна остината
Едно сфатив - во мене е вината
Критериумот се беше сменил
Вредностите никој не ги цени!

2004

НЕДОРЕЧЕНА

Те погледнав в очи
на местото каде бистар
кладенец правеше вирче.
Од каршија тркалото
водата ја точи,
а стариот твој
од една тревка
правеше свирче.

1998

НЕУМЕШНОСТ

Ниту ти можеш да ме насликаш
како што јас ќе сакам да се видам,
Ниту јас можам да ти кажам
колку те сакам,
како ти што ќе сакаш да чуеш.
Туку ти сакаш да те видам
онаква како на сликана,
Туку јас сакам да слушнам
како ми велиш – те сакам.

2002

КРОКИ КАТРЕНИ

Во мирните води од каршија,
гледам брегот ко играчка тоне.
Еден спомен за старата чаршија
опевам во еден сонет.

Некогаш, некаде, некои...
Среде улична градска врева...
Оттогаш минале низа векој
Мечтите нивни ги покрила трева...

ЕСТУАРИЗАЦИЈА НА ЛИРСКИТЕ ПОРОЈНИЦИ (на Свеста)
- понорници -

Кон поетската книга
„Сите притоки се слеваат во моето корито”
од Марта Маркоска

*...Ни реката не беше река од самиот почеток
И не е нужно да не биде понорница до крај...*

Б. Штулик

Има ли поодговорна и поблагородна задача за еден говорник, предговорник или поговорник, од „задачата” да се пишува (говори) за поетски првенец на една поетеса која во себе ги влеала поетските текови на „Големата Вода” на светската поезија, создавајќи го чудесниот Естуар на значења и едначења, на слики и асоцијации, на пориви и илуминации...

И токму амбивалентноста на терминот Естуар ме повлече или поточно ме вовлече во обидот да се заплови, или да се нурне во матицата или можеби во матрицата (матриксот) која клоцоти низ версифицираните слики на Марта Маркоска.

Имено, во етимологијата на зборот Естуар (лат. Aestuarium), се содржат неколкуте значења кои фрапантно конгруираат со поетичките генералии на оваа книга: ...морска бара, лагуна или утока на големата река, а од друга страна Естуација – бранување на морето проследено со морски пени, кое во поетскиот (фигуративен) говор би било рамно на бурните страсти, немири и емотивни вриежи од кои се формираат поетските слики иманентни на романтичарско – симболистичкиот дискурс...

Но импресијата и експресијата кај нашава поетеса не стојат во некаков јалов, одн. „школски”, коректен, корелативен момент од кој се забележува некаква „гола акрибија” или евентуален обид да се испроба вештината на „стилските вежби” во зададен поетички формат кој би бил самодоволен или „самозадоволен” од апсолвираната лектира...Напротив, Маркоска, жестоко (уште една конотација со терминот Естуизам) ги сопоставува во својата поезија елементите на прочитаното и доживеаното и навидум детски, наивно, поентира во манир на Зен-мајстор, со своите чудни и на моменти апсурдни разрешници на така строго (метрички) „излеаните” форми импрегнирани со лирски патос, но со саркастична глазура, за оние кои го гледаат само одблесокот на мислата од семантичкиот габарит на „направеното”...

И како аргументација на сево ова што претходно го загатнав, ќе ги приложам стиховите на Маркоска кои ќе ми помогнат во обидот да се биде искрен и воедно „теоретски” конзистентен, версус поетската книга „Сите притоки се слеваат во моето корито”...

На самиот почеток, односно во прологумената, Маркоска вели:

„...Можеби не видов сè
што требаше да видам
но она што не требаше
верувајте ми – бидна!”

Како аргумент ќе го сопоставам терценот-поента на песната „Кога би било”:

„...Ако она што требало да биде, беше
- јас ќе бев поет,
а ти само, стих згрешен.”

Или во „Шепот по водење љубов”, Маркоска го кликнува своето поетско „автодафе”:

„...Имам амбиција голема колку мојата љубов - но
бескорисна колку моето незнаење”.

А за какво незнаење всушност станува збор – дали е тоа само агностичарска скромност или дилема пред Совершенството кое „неумешноста” ја аргументира во најиманентните форми на поетскиот занает:

„...Ниту ти можеш да ме насликаш
како што јас ќе сакам да се видам,
Ниту јас можам да ти кажам
колку те сакам,
како ти што ќе сакаш да чуеш.
Туку ти сакаш да те видам
онаква како на сликана,
Туку јас сакам да слушнам
како ми велиш – те сакам...”

Навистина брилијантно! А од друга страна на „Талантот” на Маркоска, јасно се гледа чудесниот надреалистички профил на поетскиот двојник, во простор-времето на „гротесктната судбина”, посветена на Данил Хармс, каде фантастично кореспондира со својот поетски роднина и варирајќи го неговиот расказ за Лазар (првовоскреснатиот), буквално го допира исчашениот универзум на Хармс, со една сардоична леснотија на „баналното полупостоење”, поентирајќи:

„...И кога клечи е многу голем,
и тежи, и пречи тоа купче
што зафаќа место,
небаре в заб заглавено тесто”

Или во песната „Размислувам за...”, каде текот на свеста поентира во дискурзивното индиго на „ангажираноста и деганжираноста”:

„...За мрзеливиот и оној што се труди,
За славните химни и сонети,
За оној што љубов ќе понуди,
За старите ковани монети,
За оној што неправедно суди,
За луѓето марионети,
За констелациите чудни,
За сладоледи во корнети...”

Или во несвесниот проблесок во за-зен техниката, во песната „Сатори”, или пак во сосема промислената арс – поетичка минијатура „Посегнав по светови други”, каде „двата паралелни универзува во осмози”, ја декодираат амбивалентната дилема и ја тераат до финалната поента:

„...За да излезам од сопствената пародија / за да излезам од сопствениот Ум!”, но финална само во загадочен и фигуративен контекст – контрапункт.

На крајот би сакал да признаам дека по неколуте темелни читања на оваа поетска книга, во огледалото ми остана едно по малку зачудено „смајли”, како халуциноген потпис на оваа ретка поетска објава, на оваа силабичка брканица, која ме потсети на големиот мајстор на џезот, Телониус Монк, на оваа длабоко доживеана и искрена лирска понорница, која проблеснува со силината на Пикасовиот и Клеовиот „свесен инфантилизам”, кој е врв во артикулацијата на најчистото, најпримарното и најиманентното во човека, кое го тера да создава и пресоздава...

Сашо Гигов - Гиш